

Манилюк Д. О.
*студентка 2 курсу факультету прокуратури та слідства
(кримінальної юстиції)
Національного університету» Одеська юридична академія»*

**ПІДВІДОМЧІСТЬ ЗЕМЕЛЬНИХ СПОРІВ СУДАМ,
ОРГАНАМ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ І ЦЕНТРАЛЬНОМУ
ОРГАНУ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ, ЩО РЕАЛІЗУЄ ДЕРЖАВНУ
ПОЛІТИКУ У СФЕРІ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН**

Дослідження з приводу розгляду та вирішення земельних спорів на сучасному етапі їх розвитку є особливо актуальним в умовах відсутності їх процедурно-процесуальних норм. Чинний Земельний кодекс України неповно регламентує питання щодо вирішення земельних спорів, а узагальнення практики вирішення земельних спорів судами, органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади торкаються в основному проблем одноманітного застосування процесуальних норм при вирішенні земельних спорів та не враховують особливостей їх вирішення.

Земельне законодавство не містить визначення поняття земельних спорів, натомість у юридичній літературі пропонується визначати їх як особливий вид правовідносин, що пов'язані із розв'язанням розбіжностей, які випливають з порушення права власності та права користування земельною ділянкою, а також відводом або вилученням землі, що виникають між власниками землі та землекористувачами, іншими особами, органами місцевого самоврядування та державними органами, що здійснюють управління земельними ресурсами [2].

Відповідно до ч.1. ст. 158 Земельного кодексу України земельні спори вирішуються судами, органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади з питань земельних ресурсів [1]. Земельні спори розглядаються в порядку цивільного, господарського та адміністративного судочинства. До проблем судового розгляду земельних спорів можна віднести підвідомчість справ судам. Судам підвідомчі справи за заявами, зокрема:

- з приводу володіння, користування, розпорядження земельними ділянками, що перебувають у власності громадян чи юридичних осіб, і визнання недійсними державних актів про право власності та право постійного користування земельними ділянками;
- про право громадян на земельну частку (пай) при приватизації земель державних і комунальних сільськогосподарських підприємств, установ та організацій, використання при цьому земельних ділянок із меліоративними системами;
- про розподіл несільськогосподарських угідь при ліквідації сільськогосподарських підприємств, установ, організацій;

– про визнання недійсною відмови у розгляді заяв громадян про безоплатну передачу у власність (приватизацію) земельних ділянок із земель державної або комунальної власності для ведення фермерського й особистого селянського господарства, садівництва, будівництва та обслуговування жилого будинку, господарських будівель і споруд, дачного будинку та індивідуального гаража та багато інших [5].

Господарським судам підвідомчі лише справи у спорах, що виникають із земельних відносин приватноправового характеру, тобто з відносин, врегульованих нормами цивільного або господарського права і пов'язаних із здійсненням сторонами цивільних або інших майнових прав на земельні ділянки на засадах рівності [4].

Також, до проблем судових правовідносин можна віднести проблеми, з якими зіткнулися судді при розгляді земельних спорів, а саме: відсутність практики вирішення земельних спорів, недостатня компетенція в області земельного права, неповнота та неврегульованість земельного законодавства, а також низька правова культура українського суспільства.

До компетенції органів місцевого самоврядування належать розгляд земельних спорів у межах населених пунктів щодо:

- меж земельних ділянок, що перебувають у власності і користуванні громадян;
- додержання громадянами правил добросусідства;
- розмежування меж районів у містах [3].

Відповідно до чинного ЗКУ уповноваженими органами місцевого самоврядування вирішувати земельні спори є обласні ради (п. «з» ст. 8), Київська та Севастопольська міські ради (п. «л» ст. 9), районні ради (п. «е» ст. 10), сільські, селищні, міські ради (п. «й» ст. 12), а також районні ради у містах у разі надання їм таких повноважень відповідними міськими радами (ст. 11) [2].

На даний період часу існує точка зору про необхідність створення спеціалізованих земельних судів. Функціонування таких судів, а також вирішення правових та організаційних проблем їх діяльності сприятиме не лише суттєвому розвантаженню судів загальної юрисдикції, а й підвищенню ефективності роботи багатьох державних інституцій щодо забезпечення захисту законних прав та інтересів суб'єктів земельних правовідносин.

Список використаних джерел

1. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. № 132/94-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 3-4. – Ст. 27.
2. Поняття земельних спорів та порядок їх позасудового вирішення – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://buklib.net/books/35473/>.
3. Щодо вирішення земельних спорів [Електронний ресурс]. – Режим

доступу: <https://land.gov.ua/info/shchodo-vyrishennia-zemelnykh-sporiv/>.

4. Про деякі питання практики розгляду справ у спорах, що виникають із земельних відносин : постанова Пленуму Вищого Господарського суду України від 17.05.2011 р. № 6 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0006600-11>.

5. Про практику застосування судами земельного законодавства при розгляді цивільних справ : постанова Пленуму Верховного суду України від 16.04.2004 р. № 7 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va007700-04>.

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Платонова Є.О.